

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

בפני כב' השופטת חני שירה

תובעים

1
2

נגד

נתבעים

פסק דין

התובענות:

1. לפני תובענה אשר הוגשה ביום 20/05/2008 להשבת סכום כסף (100,000 ₪) על פי הממורט בכתב התביעה), שהגישו התובעים כנגד הנתבעים בנם והגרופה של בנם

רקע ומקצת הטענות:

2. התובעים הם הורי הנתבע ומחותניה של הנתבעת

3. הנתבעת ובנם של התובעים (להלן: "בני הזוג") נישאו ביום 14/11/02.

4. במהלך שנת 2007 עובה הנתבעת את בית הצדדים ופתחה בהליך גירושין נגד הנתבע בני הזוג התגרשו ביום 29/03/09. תביעה זו הוגשה על ידי הורי הנתבע ביום 20/05/08.

5. לטענת התובעים, הם הילוו לבנם ולנתבעת סכום של 100,000 ₪ בשלוש פעימות של 30,000 ₪ ביום 25/03/03, של 50,000 ₪ ביום 28/09/05 ועוד 20,000 ₪ במזומן, כדי לרכוש דירה גדולה יותר למגוריהם. לטענת התובעים, הסכום ניתן כהלוואה על מנת שתוחזר בתוך כ-5 שנים לאחר שישתדרו בני הזוג קימעה. כך בכתב התביעה לטענתם כעת הם חולים וזקוקים להחזר ההלוואה.

6. הנתבעת מכחישה כי קיבלה שני הסכומים של 30,000 ₪ ו-20,000 ₪. היא איננה מכחישה את קבלת הסכום של 50,000 ₪ אלא שלטענתה ניתן להם הסכום במתנה כסיוע לרכישה דירה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

7. לטענת התובעים הם הגיעו להסכם עם ננס הנתבע לגבי חלקו בהלוואה. הוא התחייב כי יקח משכנתא על החלק בדירה שרכש מהנתבעת ויחזיר להם את חלקו בהלוואה
8. התקיים הליך הוכחות התובעים והנתבעת הגישו תצהירי עדות ראשית נחקרו והוגשו סיכומים בכתב.
- דיון והכרעה**
- דיון משפטי**
9. נטל הראיה כי על הנתבעת להשיב לתובעים את הסכום הנתבע הוא על שכמם של התובעים בבחינת "המוציא מחברו עליו הראייה"
10. בדרך כלל במצב כזה בו מודה מקבל הכסף בקבלת הזכויות/הסכום, נטל ההוכחה עובר משכמו של התובע אל שכמו של הנתבע ומוטלת עליו רמה גבוהה של הוכחת כוונתו של נותן הכסף להעניק מתנה.
11. לא כך במקרה הנדון. העברת נטל הראיה אל שכמו של הנתבע הטוען כי קיבל מתנה, מתייחסת עפ"י הפסיקה לנמצאים בהם הצדדים הינם זרים זה לזה, או מצויים במערכת יחסים אשר על פי ניסיון החיים אינם מובילים לסיווג הנתונה, כמתנה.
12. שונה המצב כאשר מדובר ביחסי קירבה בדרגת קירבה ראשונה ובמערכות יחסים המאופיינות בהמיכה, הענקה ונתינה ללא תמורה של צד אחד למשנהו, כגון יחסי הורים, ילדיהם ובני זוגם. ניסיון החיים מלמד כי הורים נוהגים להעניק לצאצאיהם מתנות כספיות ואחרות. משנישאים הילדים ומקימים משפחה משלהם, הופך בדרך כלל אף בן זוגם לחלק מהמארג המשפחתי החוסה "תחת כנפיהם" של ההורים והנתמך בסיועם.
13. בהתבסס על הגיון הדברים וניסיון החיים, נתינה שכזו לצאצאים ולבני זוגם תסווג כמתנה. אלא אם כן יוכח מפורשות כי הנתנה ניתנה בגדר הלוואה או כנגד תמורה מוגדרת (ראה ע"א 3821/91 אבינועם וואלש נ. נחמה גת, פ"ד מ"ח (1) 801 - וע"א 34/88 רייס נ. עזבון אברמן ז"ל, פ"ד מ"ד (1) 278).
14. פסיקת ביהמ"ש העליון החילה במקרים כאלה את "החזקה ההפוכה" חזקה המוחלת על קירבה משפחתית ראשונה בלבד, כגון יחסי הורים וילדיהם.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
15. יש להפעיל את החזקה ההפוכה כל אימת שמוכח כי בין קרובי המשפחה שוררת מערכת יחסים המקימה מטיבה ומטבעה את ההנחה שהנתונה מצד אחד למשנהו עשויה להיות מסווגת כמתנה.
16. לענין של העברות כספיות בין קרובי משפחה נאמר בע"א 3829/91 וואלס נ. גת, פד"י מ"ח(1) מפי הנשיא שמגר הדברים כך:
"כאשר מדובר ביחסי משפחה - קיימת חזקה, שאף היא ניתנת לסתירה, כי העברה ללא תמורה נעשית מתוך הכוונה ליתן מתנה.
עם זאת יש להדגיש כי חזקה זו מצומצמת רק לקשרים אשר בהם טבעי להניח שמדובר במתנה, למשל כאשר מדובר ביחסים שבהם המעביר מחויב לדאוג לרווחתו הכלכלית של הנעבר (כמו ביחסים בין הורים וילדים), והיא אינה חלה כאשר הקשר בין הצדדים, אף אם מדובר בקשרי משפחה, אינו יוצר הנחה כי המעביר התכוון להעניק לנעבר מתנה".
17. כבי השופט יעקב כהן בתמ"ש (כ"ס) 1970/03, טויוזר נ. טויוזר אמר כי ניתן להוכיח הלוואה בין קרובים, בכל אמצעי הראיה הקיימים ואין צורך רק בראייה בכתב. יחד עם זאת קבע כבי השופט כהן בתמ"ש 7630/06 למרות שחחזקה החלה לגבי מתן הלוואה בין קרובים במעגל הקירבה הראשוני אינה מקימה אמנם "דרישת כתב", אך היא יוצרת תובת הוכחה מוגברת, ועל התובע לעמוד הן בדרישה של "המוציא מחברו עליו הראיה", והן בנטל לשכנע כי חרף יחסי הקרבה הראשוניים בינו לבין המקבל, אין מדובר במתנה שהוענקה אלא בהלוואה שיש להשיבה.
18. טענת התובעים לקיומו של מעין מצב של "הודאה והדחה" אינו מתקיים כאן הנתבעת לא הודתה בקיומן של כל עובדות כתב התביעה אלא רק בקבלת חלק מהכסף שטען שניתן לה במתנה.
19. לאור האמור לעיל גם בענייננו על התובעים לעמוד בנטל המוטל כרגיל על כל תובע להוכיח את תביעתם ונוסף בנטל המיוחד ובחובה המוגברת כמפורט לעיל.
עוד נקבע בע"א 343/87 פרי נ. פרי, פד"י מ"ד (2) 154 נקבע.
- "... אין באירועו של משבר בחיי הנישואין כדי לגלגל אחורה כל שנעשה וניתן וכדי להפוך את המתנות שהוחלמו במשך חיי הנישואין לבטלות. מי שמבקש להתנות מתנה בתנאי

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

1 מתלה או בתנאי מפסיק (וכאן, אם בכלל, ולוואנטי רק תנאי מפסיק), או מי שמבקש
 2 להצמיד חיוב למתנה, אשר אותה העניק, צריך לעשות זאת בצורה ברורה, הניתנת לזיהוי.
 3 אינני רואה מקום לחייב דווקא אופן התנאה או חיוב מסוימים, אך צריך להיות מדובר
 4 בעניין שניתן לגלותו תוך בחינה של אומד דעת הצדדים או תוך שמיעת ראיות על דברים
 5 שהוחלפו ביניהם בעל-פה או בכתב. בהיעדר ראיות, אין מקום לטעון לקיומו של תנאי,
 6 ואין ליצור חיוב שלא גובש מעיקרו בעת מתן המתנה. ההנחה היא, שמתנה שהוקנתה היא
 7 סופית ובלתי הדירה, והעובדה, שתקוות לעתיד מתבדות, אינה, כשלעצמה, עילה לראייתה
 8 של מתנה כבטלה. במקרה שלפנינו לא הותנה תנאי כלשהו ולא הוסכם על חיוב כלשהו.
 9 אינני יכול לראות בייפוי הכוח התנאה אפקטיבית כלשהי. לא נאמר בנוסחו דבר בקשר
 10 לזיקתו למתנה, ולא נאמר לעת נתינתו דבר וחצי דבר בנושא זה. המתנה ניתנה ללא
 11 תוספת כלשהי במסמך, בחוזה או בדרך אחרת בה ניתן להביע כוונה להתנות או ליצור
 12 חיוב. היא נרשמה במרשם המקרקעין, וההקניה נסתיימה בכך". כך גם בע"א 384/88
 13 זיסרמן ובתמ"ש 2240/97 ממי כב' השופטת נילי מימון [פורסם במאגרים].
 14 וכפי שאמר כבי השופט יעקב כהן בתמ"ש 7630/06 הנ"ל:

15 "בידוע הוא כי מתנות המוענקות בשלב מסוים בין בני משפחה, בעת שהיחסים בה
 16 תקינים, "משנות" לעיתים לא נדירות, לטענת המעניק, את סיווגן, והופכות בדיעבד
 17 ל"הלוואות", בעת שהמעניק כבר אינו מעוניין בטובתו וברוחתו של המקבל, בעקבות
 18 הסכסוך המשפחתי שפדץ ביניהם. מבחינה זו, אין השתלשלות הדברים בתביעה זו
 19 יוצאת דופן ואין היא חורגת מדפוסי התנהגות נפוצים בעת שמתרחש משבר משפחתי. את
 20 כוונתו של המקנה למתן מתנה יש לבדוק על רקע מערכת היחסים ששררה במועד
 21 ההקניה. בדיקת הנסיבות הקונקרטיות של העניין, מובילה למסקנה כי התובע התכוון
 22 להעניק את הסכום, במועד הרלוונטי, במתנה לבנו ולכלתו, ואלה עשו במתנה את אשר
 23 עשו..."

מהכלל אל הפרט

24
 25
 26
 27 אקדים את המאוחר התובעים לא הצליחו להרים את הנטל המוגבר אשר מוטל עליהם
 28 ומשכך לא מצאתי להענות לתביעה מהטעמים שבהלכות המשפטיות שהובאו לעיל ולנוכח
 29 המפורט להלן.
 30

31 על אחר ייאמר כי אין שום ראייה בכתב, להלוואה הניטענת. התובעים טוענים כי מדובר
 32 בהלוואה שבעל פה.

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
21. לבד מהתובעים שהם בעלת עניין ובעצמה בסיכסוך אישי עם הנתבעת לא הובאה כל ראיה חיצונית לניטען. הנתבע עצמו לא הגיש תצהיר ולא נחקר.
22. כאמור מודה הנתבעת בקבלת 50,000 ₪ כמתנה.
23. ביחס לטכום של 30,000 ₪ מתוך ה-100,000 הנתבעים אשר קבלתם מוכחשים, לא הובאה כל ראיה כי הסכום אכן ניתן לנתבעים. הראייה כי הסכום נמשך במועד הניטען נחשבון התובעים, אין בה די.
24. התובעים אף לא הביאו כל ראיה לטענתם כי הנתבעים רכשו דירה גם בשנת 2003.
25. ההפך הוכח מאישור שצורף התברר כי רק בשלהי 2004, כשנה וחצי לאחר המועד הניטען לאותה נתינה של 30,000 ₪, לרכישת דירה, שילמו הנתבעים סכום של 6,000 ₪ כדמי הרשמה לפרוייקט דיוור שלטענת הנתבעת מעולם לא השתכלל לרכישת דירה והסכום, למעט 600 ₪, הושב להם. התובעים לא הוכיחו אחרת.
26. ביחס ל-20,000 ₪ במזומן כל ראיה למתן קבלת הסכום לא הובאה על ידי התובעים.
27. עוד התברר במהלך חקירת התובעים כי גם הטענה שרק במועד הגירושין או סמוך לו, נוצר להם צורך לקבל חזרה את הסכום ההלוואה הניטען, בגין מחלת התובעת, איננה נכונה באשר התובעת חלתה בסרטן כבר סמוך לאחר נישואי הנתבעים בשנת 2002. לעת מתן הסכומים הניטענים לנתבעים היתה כבר חולה מספר שנים. אף התברר במהלך החקירות כי היא איננה נזקקת לרכוש תרופות שאינן בסל בסכומים בהם נקבה בכתב התביעה.
28. בעדותו אף אמר התובע כי נתן הכספים לבנו ולא לנתבעת: עמ' 3. "נתתי הכספים לבן שלי לוויתתי לו". כך שבכל מקרה אם היתה הסכמה כלשהיא על הלוואה בין התובע לנתבע לא הוכח כי היתה הסכמה עם הנתבעת.
29. אף התברר מחקירת התובע כי לא היתה כל מסוימות בהסכם ההלוואה הניטען. לא איך תוזרר ההלוואה, לא מתי תוחזר. נשאל התובע: "מתי חשבת לקבל את הכסף שלך" וענה בעמ' 3: "כשהיא תעבד. היא לא עבדה כל החיים שלה". ועוד נשאל ואם היא מוכיחה לא לעבוד! וענה: "אז הבן שלי היה נותן לי" והוסיף: "...בגלל שפיצצו את הנישואין. אני רוצה

בית משפט לענייני משפחה בראשון לציון

- 1 את הכסף שלי מה את רוצה שאני אתן להם במתנה". דהיינו מראש לא היתה לתובע כל
2 ציפייה לקבל הכסף חזרה מהנתבעת.
3
- 4 30. מכאן המסקנה כי התביעה נולדה בדיעבד לאור הכעס שעוררה התנהלותה של הנתבעת אצל
5 התובעים ובנם, לאור עזיבתה את בית המגורים ולטענתם, גם כגידתה בבנם. וכפי שאומרת
6 הנתבעת בעמ' 6: "ברגע שהיא בגדה היא עזבה את הבן שלי."
7
- 8 31. את המתנה עלינו לבדוק כמועד בו ניתנה. שוכנעתי כי לא ניתנו לנתבעת יותר מ-50,000 ₪
9 וכי באותו מועד ואף מספר שנים אחר כך לא היה ספק כי מדובר בהענקה של התובעים לבני
10 הזוג, ללא תנאי ברור מפורש או משתמע.
11
- 12 32. מכל האמור לעיל, נמצא שהתובעים לא הרימו את נטל הראייה המוטל עליהם. הנתונים כפי
13 שהוכחו והובאו עולה תומכים בנידסת הנתבעת שאין מדובר בהלוואה לרכישת הדירה אלא
14 בסיוע שעל דרך מתנה מוגמרת ומושלמת של הורים לילדיהם.
15
- 16 33. סופו של דבר, התובעים לא עמדו בנטל המוגבר אשר הוטל עליהם בשל אופיה של המתנה
17 והצדדים לה - בני משפחה הורים וילדים. להוכיח את תביעתם והתביעה נדחית.
18
- 19 34. משכך, זכאית הנתבעת לקבל את שארית הסכום לו היא זכאית מהדירה ואשר הופקד
20 בקופת בית המשפט ויש להעבירו אליה.
21
- 22 35. לאור התוצאה אליה הגעתי התובעים ישאו בהוצאות הנתבעת כשהם צמודים ונושאי ריבית
23 מיום הוצאתם ועד התשלום בפועל ובנוסף ישלמו סכום של 20,000 ₪ כשכר טירחת עו"ד
24 לנתבעת. הסכומים יהיו צמודים וישאו ריבית עד התשלום בפועל.
25
26
27
28
29

ניתן היום, א' ניסן תשע"א, 05 אפריל 2011, בהעדר הצדדים

חני שירה, שופטת

30

